

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümlerinde Dil ve Edebiyat Öğretimi: Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği

Yrd. Doç. Dr. Nuran YILMAZ*

Atf / ©- Yılmaz, N. (2007). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümlerinde Dil ve Edebiyat Öğretimi: Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7 (1), 95-121.

Özet- *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü, 1998–1999 öğretim yılından itibaren ülkemizdeki İlahiyat Fakültelerinden bir kısmında öğretime başlamıştır. 2006–2007 yılında ise Bölüm, YÖK kararıyla Eğitim Fakültelerine aktarılmıştır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü 2009 yılının sonuna dek İlahiyat Fakültesindeki öğretimine de devam edecektir. Bölümde “Türkçe Yan Alan” adıyla dil ve edebiyat derslerinden oluşturulmuş bir grup ders okutulmaktadır. Bu dersler hakkında öğrenci görüşlerinden hareketle bir istatistik çalışması yapılmıştır. Çalışma, 2007 yılında mezun edilen son sınıf öğrencilerine uygulanan anket vasıtasıyla gerçekleştirilmiştir. Böylelikle yaklaşık 10 yıllık bir sürede Türkçe yan alan derslerinin niteliği hakkında birtakım değerlendirmeler elde edilmiştir.*

Anahtar Kelimeler- İlahiyat Fakültesi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü, Dil ve Edebiyat Öğretimi, Türkçe Yan Alan Dersleri.

§§§

GİRİŞ

1. Çalışmanın Konusu, Sınırları ve Amacı

İlköğretim okullarına Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni yetiştirmeyi amaçlayan İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü (DKAB), anılan formasyonun yanı

* Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk-İslam Edebiyatı Anabilim Dalı.

sıra isteyen öğrencilerine “Sosyal Bilimler Yan Alan” veya “Türkçe Yan Alan”dan birini seçme imkânı vermektedir.

Bu çalışma, Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü’ndeki “Türkçe Yan Alan Dersleri” (T. Y. A.)ni tercih eden öğrencilerin ilgili dersler hakkındaki görüşleri üzerinden yapılan bir araştırmadır.

Çalışmanın iki amacı vardır: *Birincisi*, öğrencilerin T.Y.A. derslerine karşı tutumlarını belirlemektir. *İkincisi* ise T.Y.A. derslerine ilişkin elde edilen verilerin program geliştirme ve değerlendirme çalışmalarına katkı sağlaması düşünülmektedir.

2. Türkçe Yan Alan Derslerinin İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Bölümü’ndeki Yeri

Yükseköğretim Kurulu’nun 11. 7. 1997 tarih ve 97.23.1660 sayılı karar; 10. 9. 1997 tarih ve 97. 30. 2248 sayılı kararıyla öğretmen yetiştiren kurumlarla ilgili bir yapılandırma çalışması başlatılmıştır. 1998–1999 öğretim yılından itibaren bu düzenleme yürürlüğe konmuştur. Bu çerçevede İlahiyat Fakülteleri de yeniden yapılandırılmıştır.

Söz konusu kararla ülkemizdeki yirmi üç İlahiyat Fakültesinden Ankara, Atatürk, Çukurova, Dicle, Dokuz Eylül, Erciyes, İstanbul, Marmara, Ondokuz Mayıs, Selçuk ve Uludağ, Üniversitesi İlahiyat Fakültelerinde İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü açılmıştır. Böylelikle İlahiyat Fakültelerinde bir yandan o zamana kadar yürütülen ve 2000 yılında son mezunları verilene kadar devam ettirilen “eski program”, diğer yandan ise “İlahiyat Lisans Programı” ve “İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programı” öğretime açılmıştır. (YÖK, 1998: 3) Dolayısıyla, Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü, 1998–99 Öğretim yılında öğretime başlamıştır. 2007 yılına kadar 5 kez mezun veren Bölüm 2007’de altıncı mezunlarını verecektir. Bölüm öğrencileri 2. sınıftan itibaren “Türkçe Yan Alan” ve “Sosyal Bilimler Yan Alan” öğretiminden birini tercih etmektedirler. 2007 yılına kadar 184 öğrenci Türkçe Yan Alan’dan mezun edilmiştir.

Çukurova Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü’nde okutulan T.Y.A. derslerinin saatine gelince, Bölüm’de yaklaşık 20 saat

Dil ve Edebiyat dersi okutulmakta olup bu değer, lisans öğrenimi süresince okutulan alan ders saatlerinin -yaklaşık- altıda birine karşılık gelmektedir. Bu nedenle, Türkçe Öğretimi için ayrılan sürenin, Türkçe Programı'nın, Program Değerlendirme ve Program Geliştirme açısından yeterliğinin araştırılması gerekmektedir. Elde edilecek sonucun ise, Program Değerlendirme ve Program Geliştirme'de örnek çalışmalarından biri olacağı varsayılmaktadır.

Bilindiği üzere İlahiyat Fakülteleri ÖSS'den "Türkçe-Sosyal" puan türüyle öğrenci alan öğretim kurumlarıdır. Öğrenciler Bölüme "357-370" arasında Türkçe-Sosyal puan alanlardan seçilmektedir. Bu yüzden Fakülteye yerleştirilen öğrenciler sınava hazırlık aşamasında, kazanabilecekleri puanı almak için ortaöğretimdeki bilgilerine ilave olarak dershanelerde de ÖSS (Öğrenci Seçme Sınavı)nin Türkçe sorularını çözmeye yönelik konularına ağırlık vermektedirler. Dolayısıyla Fakülteye bu alandaki "hazır bulunmuşlukla" kayıt yaptırmaktadırlar. Fakülte eğitimine başladıktan itibaren I. dönemde ortak zorunlu dersler kapsamındaki "Türk Dili I" ve II. dönemde "Türk Dili II" dersini okumaktadırlar. 2. sınıfa geldiklerinde ise "Türkçe Yan Alan"ı tercih ettikleri takdirde III. dönemde başlayan yan alan dersleri VIII. Dönemin sonuna kadar devam etmektedir.

"Türkçe Yan Alan"ı tercih eden öğrenciler, 4 (2+2) kredi ve 4 (2+2) saatlik Türk Dili I-II hariç tutulunca;

III. dönemden başlamak üzere 2 kredi ve 2 saatlik Türkiye Türkçesi;

IV. dönemde 2 kredi ve 2 saatlik Yazılı ve Sözlü Anlatım;

V. dönemde 2 kredi ve 2 saatlik Türk Edebiyatı;

VI. dönemde 2 kredi ve 2 saatlik Çocuk Edebiyatı;

VII. dönemde 2 kredi ve 2 saatlik "Türkçe Öğretimi" ve

VIII. dönemde ise 2 kredi ve 2 saatlik "Dil ve Kültür" derslerini almaktadırlar. "Türkçe Yan Alan" öğrencileri bunlardan başka, programda "Türkçe Yan Alan ve Zorunlu Kültür Dersi" açıklamasıyla yer almış olan 2 kredi ve 2 saatlik "Osmanlı Türkçesi" ile programda "Ortak Kültür Dersi" açıklamasıyla gösterilmiş olan ve Bölüm öğrencilerinin tamamının aldığı 2 kredi ve 3 (2+1) saatlik "Güzel Konuşma" dersini de almaktadırlar.

2. Sınıf	III. Dönem	Türkiye Türkçesi (T.Y.A.)	-
	IV. Dönem	Yazılı ve Sözlü Anlatım (T.Y.A.)	-
3. Sınıf	V. Dönem	Türk Edebiyatı (T.Y.A.)	Osmanlı Türkçesi (T.Y.A. ve Ortak Kültür Dersi)
	VI. Dönem	Çocuk Edebiyatı (T.Y.A.)	Güzel Konuşma (Ortak Kültür Dersi)
4. Sınıf	VII. Dönem	Türkçe Öğretimi (T.Y.A.)	-
	VIII. Dönem	Dil ve Kültür (T.Y.A.)	-

T.Y.A. tercihini yapan öğrenciler, Türk Dili;

Türkçe Yan Alan Dersleri;

Türkçe Yan Alan ve Ortak Kültür Dersi ve de

Ortak Kültür Dersi ile bunlara ilave edilebilecek 2 saat ve 2 kredilik “Türk İslam Edebiyatı” dersi de dahil edilirse 8 dönemde toplam 18 kredi ve 19 saatlik dil ve edebiyat dersleri okumaktadırlar. Ortaya çıkan bu sayı, ÇÜ. İlahiyat Fakültesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği’nde okutulan 77 kredi ve 83 saatlik alan dersleri ile kıyaslandığında toplam kredi (pedagojik dersler ve zorunlu dersler hariç)nin %13.86’sını ve toplam ders saatinin %15.77’sine karşılık gelmektedir. 1 / 6’den fazla olan bu oran Yan Alan olarak yer aldığı dikkate alındığında Türkçe Öğretimi için rakam itibarıyla önemlidir.

Burada şunu da hemen işaret etmek gerekir ki, 21 İlahiyat Fakültesindeki 10 DKAB’ye bakıldığında gerek Ankara Üniversitesi’nin 1998’deki çerçeve programında gerekse Bölüm’ün idarî yapılanmasında bazı değişiklikler de görülmüştür. Meselâ Ç.Ü. İlahiyat Fakülte’sinde okutulan “Türkiye Türkçesi” ve “Türkçe Öğretimi” dersleri Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nde okutulmamaktadır. Benzeri farklılıklar diğer İlahiyat Fakültelerindeki DKAB’ler için de geçerlidir. Ayrıca 11 İlahiyat Fakültesi’nde açılmış olan DKAB’nin çoğunda Bölümün kadrolu elemanı yokken Uludağ’da olduğu gibi Bölümün hem kadrolu elemanı hem de yüksek lisans programı bulunan örneği de mevcuttur.

ARAŞTIRMA ve YÖNTEM

Evren-Örneklem, Ölçme Araçları ve Cevap Aranılan Sorular

Çalışmanın örnekleme Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi DKAB Bölümü öğrencileridir. Uygulama Türkçe Yan Alan dersini seçen ve 2006–2007 öğretim yılı itibarıyla son sınıfta olan öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla elde edilen sonuçlar örnekleme sınırlıdır.

Öğrencilere Türkçe Yan Alan derslerine karşı tutumlarını belirlemek üzere -açık uçlu- “Şimdiye kadar aldığınız Türkçe Yan Alan dersleri hakkında bir değerlendirme yapar mısınız?” sorusu sorulmuştur. Daha sonra öğrencilerin yazdıkları metinlerden kanaat ve değerlendirme niteliği taşıyan 65 adet madde tespit edilmiştir. Tespit edilen bu maddelerin karşılıklarına “Hiç”, “Az”, “Orta”, “Çok”, “Pek çok” seçenekleri yazılarak öğrencilere verilmiştir. Uygulama sonunda ise öğrencilerin yaptıkları tercihler “SPSS for Windows 12,0” hazır istatistik paket programıyla değerlendirilmiştir. Yapılan uygulama, bir ölçek geliştirme amacıyla olmamakla beraber problemli bazı maddeler değerlendirme dışı tutulmuştur.* Geri kalan 54 soru tek tek yüzdeleriyle incelenmiştir. Değerlendirmeye tâbi tutulan maddeler ise öğrencinin,

1. Alan Tercihi,
2. Ders Tercihi,
3. Müfredat,
4. Yöntem,
5. Değerlendirme olmak üzere 5 başlık altında gruplandırılmıştır.

Buna göre, öğrencilerin alana karşı tutumlarının, alan derslerini tercih sebeplerinin, müfredata ilişkin düşüncelerinin, dersin işleniş yöntemlerinin ve derslerden beklentilerinin ne(ler) olduğu sorularına cevap aranmıştır. Böylelikle bu uygulama sonucunda çalışma grubumuzdaki 21 öğrencinin Türkçe Yan Alan derslerine karşı genel anlamda düşünce ve kanaatleri tespiti çalışılmıştır.

* Bunlar, sırasıyla 6., 13., 25., 26., 27., 45., 46., 47., 63., 64., 65. maddelerdir.

Bilindiği gibi öğretim sistem yaklaşımı unsurlarından “Analiz”, “Tasarım”, “Geliştirme” ve “Değerlendirme” göz önünde tutulduğunda analiz aşamasında;

1. Öğretim sonunda öğrencilere kazandırılması istenen amaçlar saptanır.

2. Hangi davranışlar kazandırılırsa bu amaçlar gerçekleşir? Sorusu cevaplandırılır. Son olarak ise,

3. Öğrencilerin öğretim öncesi sahip oldukları bilgi ve becerileri (giriş davranışları) dikkate almayan bir planlama ve öğretimin başarılı olma ihtimali düşüktür. (Yalın, 2005: 8)

Bu sebeple geçen zaman zarfında elde edilen deneyim ve gözlemi Eğitim Bilimi özellikle de Program Geliştirme ve Değerlendirme ile uğraşanların dikkatine sunulmuştur.¹ Çalışmayı mümkün olduğu kadar nesnel yapabilmek adına ise bir anket uygulaması yapılmıştır.

¹ Lisans ve eski kayıt derslerinin yanısıra söz konusu dersleri -hatta bir dönem (2003–2004, Bahar) zorunlu Türk Dilini- 1999'dan 2003 yılına kadar okuttum. Aynı yıllar arasında bu derslerin yanısıra Seçmeli Türk İslam Edebiyatı da dâhil olmak üzere Zorunlu T.Y.A. Ortak Kültür Dersi olan “Osmanlı Türkçesi” ve de Ortak Kültür Dersi olan “Güzel Konuşma”yı bizzat okuttuğum için süreci değerlendirebilecek gözlemler yaptım. Hâlihazırda da “Yazılı Sözlü Anlatım” dışındaki Türkçe Yan Alan dersleri (“Türkiye Türkçesi”, “Türk Edebiyatı”, “Çocuk Edebiyatı”, “Türkçe Öğretimi” ve “Dil ve Kültür”) ni vermekteyim.

BULGULAR

1. Alan Tercihini İlgili Bulgular

Tablo: 1 DKAB Öğrencilerinin T.Y.A. ile İlgili Tercihleri

Madde İçeriği	Hiç		Az		Orta		Çok		Pek Çok	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1- T.Y.A. dersleri için “sözel zekâ”nın avantaj olduğunu düşünüyorum.	3	14,3	1	4,8	3	14,3	7	33,3	7	33,3
2- Tercih hakkımızın olması olumludur.	0	0	0	0	1	4,8	10	47,6	10	47,6
3- Bu dersleri seçmemin sebebi, edebiyata ve dile olan özel ilgimdir.	2	9,5	3	14,3	5	23,8	6	28,6	5	23,8
4- T.Y.A. dersleri öğretmen olacılara gereklidir.	1	4,8	2	9,5	0	0	7	33,3	11	52,4
5- Eğitimin her alanında dil ve edebiyat bilgisi gereklidir.	1	4,8	0	0	4	19,0	5	23,8	11	52,4
6- T.Y.A. dersleri bugün de gelecekte de yararlanılacak derslerdir.	0	0	0	0	3	14,3	11	52,4	7	33,3
7- T.Y.A. derslerini çalışmak ve öğrenmek zevklidir.	1	4,8	1	4,8	4	19,0	10	47,6	5	23,8

Öğrencilerin Türkçe Yan Alan derslerine ilişkin genel tutumunu belirlemek üzere anketin alan tercihi bölümündeki 7 cümle kendilerine yöneltilmiştir. Bunlar arasında yaptıkları tercihler sonucunda şunları söylemek mümkündür:

Bu alanı seçerken “sözel zekâ”nın avantaj olduğunu düşünenlerden % 33.3’ü “çok” (n: 7) seçeneğini işaretlemişlerdir. Bunlara “pek çok”u işaretleyen % 33.3’ü de eklediğimizde öğrencilerin yarıdan çoğu bu cümleyi onaylamıştır. Bu oranın dışında kalan öğrenciler de (%33. 3) oranında “orta”, “az” ve “hiç” seçeneklerini işaretlemişlerdir.

2. madde ile öğrencilere yöneltilen “Tercih hakkımızın olması olumludur” cümlesine % 4.8’i “orta” (n: 1); % 47.6’sı “çok”, (n: 10), % 47.6’sı “pek çok”, (n: 10) olarak karşılık vermişlerdir. Bu durumda % 95 oranında “çok” ve “pek çok” tercihleri işaretlendiğine göre öğrenci tercih hakkının olmasından yanadır.

3. maddede öğrencilere “Bu dersleri seçmemin sebebi, edebiyata ve dile olan özel ilgimdir” cümlesi verilmiş ve onların bu cümleye % 9.5 oranında “hiç” (n: 2); % 14.3 oranında “az”, (n: 3); % 23.8 oranında “orta”, (n: 5), % 28.6 oranında “çok”, (n: 6) ve % 23.8 oranında ise “pek çok” (n: 5) şeklinde katıldıkları görülmüştür. Bu durumda tercih hakkının olmasını isteyen öğrencilerin yaklaşık yarısı tercihlerini olması gerektiği yönde yapmamış görünmektedirler. Bu sonuç, iki şıktan (T.Y.A. ve S.B.Y.A.) birini seçmek zorunda olan öğrencinin yeterince tercih fırsatı bulamadığı şeklinde yorumlanabilir.

4. maddede “T.Y.A. dersleri öğretmen olacaklara gereklidir” denmiştir. Bu maddeye öğrencilerden % 4.8’i “hiç”, (n: 1), % 9.5’i “az”, (n: 2) derken % 33.3’ü (n: 7) “çok”, % 52.4’ü ise (n: 11) “çok” ve “pek çok” cevabını vermiştir. Buradan, ekseriyetin (% 85.7) öğretmen olacaklara T.Y.A. derslerini gerekli gördüğü anlaşılmaktadır.

Bu maddenin verilerininin 6. maddeyle oran bakımından benzeşmesi de söz konusu görüşün geçerliliğini arttırmaktadır. Çünkü 6. maddede “T.Y.A.” dersleri bugün de ve gelecekte de yararlanılacak derslerdir” denilmiştir.

5. maddeye yani “Eğitimin her alanında dil ve edebiyat bilgisi gereklidir” seçeneğine katılım oranları, % 4.8 “hiç” (n: 1); % 19.0 “orta” (n: 4), % 23.8 “çok” (n: 5); % 52.4 “pek çok” (n: 11) şeklindedir. Buna göre, yine öğrencilerin % 76’dan fazlası bu yargıya katılmaktadır.

6. maddede “T.Y.A. dersleri bugün de gelecekte de yararlanılacak derslerdir” denilmiş, buna öğrencilerin % 14,3 oranında “orta”, (n: 3); % 52.4 oranında “çok”, (n: 11); % 33.3 oranında “pek çok”, (n: 7) seçeneğini tercih ederek katıldıkları tespit edilmiştir. Bu sonuç, öğrencilerin % 85 düzeyinde ilgili derslerden öğrendiklerini işlevsel gördükleri anlamına gelmektedir.

Bu bölümün son maddesinde “T. Y. A. derslerini çalışmak ve öğrenmek zevklidir” denilmiştir. Öğrenciler bu görüşe % 4.8 oranında “hiç”, (n: 1); % 4.8 oranında “az” (n: 1); % 19.0 oranında “orta”, (n: 4), % 47.6 oranında “çok”, (n: 10); % 28.8 oranında “pek çok” (n: 5) katılmışlardır. Böylece söz konusu görüş % 76’nın üstünde benimsenmiştir.

2. Ders Tercihine İlgili Bulgular

Tablo 2: DKAB Öğrencilerinin T.Y.A. Ders Tercihine İlgili Tutumları

Madde İçeriği	Hiç		Az		Orta		Çok		Pek Çok	
	n	%	N	%	n	%	n	%	n	%
1- Türk edebiyatını bilmek önemlidir.	0	0	0	0	2	9,5	8	38,1	11	52,4
2- Divan edebiyatını bilmek önemlidir.	1	4,8	4	19,0	6	28,6	7	33,3	3	14,3
3- Halk edebiyatını bilmek önemlidir.	1	4,8	4	19,0	6	28,6	7	33,3	3	14,3
4- Günümüz edebiyatını bilmek önemlidir.	0	0	0	0	2	9,5	9	42,9	10	47,6
5- Tasavvuf edebiyatını bilmek önemlidir.	0	0	2	9,5	5	23,8	6	28,6	8	38,1
6- Çocuk edebiyatını bilmek önemlidir.	1	4,8	1	4,8	3	14,3	7	33,3	8	38,1
7- Dil ve Kültür dersi hepimiz için yararlıdır.	0	0	1	4,8	2	9,5	4	19,0	14	66,7
8- Türkiye Türkçesi dersinin okutulması yararlıdır.	0	0	1	4,8	4	19,0	5	23,8	11	52,4

Öğrenciler 1. maddede bulunan “Türk edebiyatını bilmek önemlidir” yargısına % 9.5 oranında “orta” (n: 2); % 38,1 oranında “çok” (n: 8); % 52.4 oranında “pek çok” (n: 11) karşılığını vererek % 90 oranında “çok” ve “pek çok” düzeyinde katılmaktadır. Bu grup öğrencilerimiz “Divan edebiyatını bilmek önemlidir” denilen 2. maddeye % 4.8 oranında “hiç” (n: 1); % 19,0 oranında “az” (n: 4); % 28.6 oranında “orta”; % 33.3 oranında “çok” (n: 7); % 14.3 oranında ise “pek çok” (n: 3) karşılığını vermişlerdir. İlginçtir ki, çıkan sonuç, 3. maddedeki “Halk edebiyatını bilmek önemlidir” maddesinin katılım oranıyla aynıdır.

4. maddedeki “Günümüz edebiyatını bilmek önemlidir”in karşılığında ise % 9.5 “orta” (n: 2); % 42.9 “çok” (n: 9); % 47.6 oranında “pek çok” (n: 10) denmiştir. Bu durumda büyük oranda % 90 verilen yanıt, “çok” ve “pek çok” tur. Ancak 5. maddedeki “Tasavvuf edebiyatını bilmek önemlidir” yargısına katılım oranı çok fazla değildir. Bu maddeyle ilgili oranlar, % 9.5 oranında “az”, (n: 2); % 23.8 oranında “orta”, (n: 5), % 28.6 oranında “çok” (n: 6); % 38.1, “pek çok”, (n: 8)’dir. Bu sonuç, dini öğretim alan bu öğrenci grubunun, söz konusu maddeyle ilgili tercihini tahminlerin dışında bırakmıştır.

Öğrencilerin çocuk edebiyatının bilinmesine yönelik tutumunu ortaya koyan 6. maddede % 4.8 oranında “hiç” (n: 1); % 4.8 oranında “az” (n: 1); % 14.3 oranında “orta” (n: 3); % 33.3 oranında “çok” (n: 7); % 38.1 oranında “pek çok” (n: 8) işaretlenerek % 70’in üzerinde “çok” ve “pek çok” çıkmıştır.

“Dil ve Kültür dersi hepimiz için yararlıdır” yargısına % 4.8 oranında “az” (n: 1); % 9.5 oranında “orta” (n: 2); % 19.0 oranında “çok” (n: 4); % 66.7 oranında “pek çok” (n: 14) sayıları çıkmıştır. % 85’ten fazla bir oranda katılım olmuştur.

8. maddede Türkiye Türkçesi dersinin okutulmasını yararlı bulan öğrenci oranlarına gelince, % 4.8 “az” (n: 1); % 19.0 “orta” (n:4); % 23.8 “çok” (n: 5); % 52.4 “pek çok” (n: 11)’dir. Buna göre bu dersin de öğrenciler tarafından yararlı görüldüğü anlaşılmaktadır.

3. Müfredat ile ilgili Bulgular

Tablo 3’te öğrencilerin Türkçe Yan Alan derslerinin müfredatına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Buradaki 1. maddede, müfredatın dönem başında öğrenciye tanıtılmasına öğrencilerin % 9.5’i “az” (n: 2); % 23.8’i “orta” (n: 5); % 38.1’i “çok” (n: 8); % 28.6’sı ise “pek çok” (n: 6) biçiminde cevap vermiştir. Öğrencilerin bu yargıya dair görüş birliği olmamakla beraber “orta”, “çok” ve “pek çok” tercihleriyle benimsemiş görünmektedir.

2. maddede ise bu derslerin nitelikli kitap seçiminde kılavuzluğu gereklidir görüşüne, % 4.8 oranında “az” (n: 1); % 23.8 “orta” (n: 5), % 47.6 oranında “çok” (n: 10); % 23.8 oranında “pek çok” (n: 5) karşılıkları verilmiştir. Bu maddeye “çok”, “pek çok” seçenekleriyle karşılık verenlerin oranı toplamda % 71’i bulmuştur.

Öğrenciler 3. maddeyle müfredatın güncellenmesi gereğini ortaya koyan görüşe şu değerlerde karşılık vermişlerdir: % 4.8 oranında “hiç” (n:1); % 23.8 oranında “orta” (n: 5); % 38.1 oranında “çok” (n: 8); % 33.3 oranında “pek çok” (n: 7) denilmiştir.

Bu bölümün 4. maddesinde müfredatın yeterli olup olmadığı sorgulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin % 19.0’ı müfredatı “hiç” (n: 4) yeterli bulmamaktadır. Müfredatı biraz (n: 3) yeterli bulanların oranı % 14.3’ken “orta” (n: 10) düzeyde yeterli bulanlar % 47.6’ye ulaşmaktadır. Müfredatın çok yeterli (n: 3) olduğunu düşünenler ise % 14.3’tür.

Buradan çıkarılabilecek sonuç, öğrencilerin % 25'e yakını T.Y.A. derslerinin müfredatını yeterli bulmamaktadır.

Tablo: 3 DKAB Öğrencilerinin T.Y.A. Müfredatına Yönelik Beklentileri

Madde İçeriği	Hiç		Az		Orta		Çok		Pek Çok	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1- T.Y.A. derslerinin müfredatının dönem başında tanıtılması önemlidir.	0	0	2	9,5	5	23,8	8	38,1	6	28,6
2- T.Y.A. derslerinde nitelikli kitap seçimi için kılavuzluk edecek bilgiler gereklidir.	0	0	1	4,8	5	23,8	10	47,6	5	23,8
3- T.Y.A. derslerinin müfredatının güncellenmesi önemlidir.	1	4,8	0	0	5	23,8	8	38,1	7	33,3
4- T.Y.A. derslerinin müfredatı yeterlidir.	4	19,0	3	14,3	10	47,6	3	14,3	1	4,8
5- T.Y.A. derslerinde verilen bilgiler kapsamlıdır.	0	0	3	14,3	8	38,1	8	38,1	2	9,5
6- Türk dilinin geçirdiği tarihi evreleri bilmek önemlidir.	0	0	2	9,5	4	19,0	8	38,1	7	33,3
7- Türk edebiyatının geçmişi bilmek gereklidir.	0	0	1	4,8	4	19,0	7	33,3	7	33,3
8- Türk Edebiyatı tarihinin yerine edebiyatçıları ve akımları anlatılsa daha yararlı olacaktır.	2	9,5	3	14,3	7	33,3	4	19,0	4	19,0
8- T.Y.A. derslerinde mümkün olduğunca ders kitabının dışına çıkılmalıdır.	1	4,8	1	4,8	6	28,6	6	28,6	7	33,3

5. maddede öğrencilere T.Y.A. derslerinde verilen bilgilerin kapsamlı olduğunu belirten cümle verilmiş buna karşılık öğrenciler bu görüşe şu oranlarda katılmıştır: 14.3'ü "az" (n: 3); % 38.1'i "orta" (n: 8); % 38.1'i "çok" (n: 8); % 9.5'i "pek çok" (n: 2). Buna göre 4. madde ile 5. madde arasında bir uyum görünmemektedir. Bunun sebebi, öğrencinin etkin bir müfredat ile bilgi yükleme arasında fark gözetmediği dolayısıyla ikisinin farklı olduğunun bilincine vardığı olsa gerektir.

6. maddede "Türk dilinin geçirdiği tarihi evreleri bilmek önemlidir" denilmiş, buna karşılık öğrenciler; (% 9,5) oranında "az" (n: 2), % 19.0 oranında "orta" (n: 4); % 38.1 oranında "çok" (n: 8); % 33, 3 oranında "pek çok" (n: 7) tercihlerinde bulunmuşlardır. Bu maddede de "çok" ve "pek çok" diyenlerin oranı yüksek çıkmıştır.

7. maddede “Türk Edebiyatının geçmişini bilmek gereklidir” denilmiş, buna karşılık öğrenciler; % 4.8 oranında “az” (n: 1); % 19.0 oranında “orta” (n:4); % 33.3 oranında “çok” (n:7); % 33.3 oranında “pek çok” (n: 7) tercihlerinde bulunmuşlardır. Bu maddede de “çok” ve “pek çok” diyenlerin oranı yüksektir.

8. maddede “Türk Edebiyatı tarihinin yerine edebiyatçılar ve akımlar anlatılsa daha yararlı olacaktır” denilmiştir. Buna karşılık öğrenciler; % 9.5 oranında “hiç” (n: 2); % 14.3 oranında “az” (n: 3); % 33.3 oranında “orta” (n: 7); % 19.0 oranında “çok” (n: 4); % 19.0 oranında “pek çok” (n: 4) tercihlerinde bulunmuşlardır. Bu maddede de “orta” diyenlerin oranı yüksek çıkmış, “az”, “çok” ve “pek çok” diyenlerin oranı ise birbirine yakın görünmektedir.

9. maddede “T.Y.A. derslerinde mümkün olduğunca ders kitabının dışına çıkılmalıdır” denilmiş, buna karşılık öğrenciler; % 4.8 oranında “hiç” (n: 1); % 4.8 oranında “az” (n: 1); % 28.6 oranında “orta” (n: 6); % 28.6 oranında “çok”, (n: 6); % 33.3 oranında “pek çok” (n: 7) tercihlerinde bulunmuşlardır. Bu maddede de “pek çok” diyenlerin oranı, “orta” ve “çok” diyenlerin oranına göre biraz fazladır.

4. T.Y.A. Derslerinde Yöntem Meselesiyle İlgili Bulgular

Yönteme ilişkin cümlelerin yer aldığı bu bölümde 1. maddede verilen “Türkçe öğretiminin nasıl yapılacağını bilmek gereklidir” cümlesine şu karşılığı vermişlerdir: (% 9,5)’i “orta” (n: 2); % 38.’i “çok” (n: 8); % 52.4’ü “pek çok” (n: 11) demektedir. Bu durumda öğrenciler “Türkçe Öğretimi” dersinin de katkılarıyla bu öğretimde “yöntem bilgisine” işaret etmektedirler.

2. maddede “T.Y.A. derslerinde değişik yöntemlerin kullanılması gereklidir” denilmiş buna karşılık; % 4.8 oranında “az” (n: 1); % 9.5 oranında “orta” n: 2; % 42.9 oranında “çok”, (n: 9); % 42.9 oranında “pek çok” (n: 9) değerleri çıkmıştır. Bilindiği gibi, Türkçe Öğretiminde geçmişten bugüne değin yaygın olarak kullanılan yöntemler vardır. Bunlar, “Anlatma”, “Tartışma”, “Gösterip Yaptırma”dır (Demirel-Şahinel, 2006: 34). Öğrenciler bu bilinçle tercih yapmışlar ve ilgili maddenin içeriğine % 85 oranında “çok” ve “pek çok” seçenekleriyle karşılık vermişlerdir.

Tablo: 4 DKAB Öğrencilerinin T.Y.A. Derslerinin İşleniş Tarzı ile İlgili Beklentileri

Madde İçeriği	Hiç		Az		Orta		Çok		Pek Çok	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1- Türkçe öğretiminin nasıl yapılacağını bilmek gereklidir.	0	0	0	0	2	9,5	8	38,1	11	52,4
2- T.Y.A. derslerinde değişik yöntemlerin kullanılması gereklidir.	0	0	1	4,8	2	9,5	9	42,9	9	42,9
3- T.Y.A. derslerinden yararlanılmak için dinlemek önemlidir.	1	4,8	4	19,0	4	19,0	5	23,8	7	33,3
4- T.Y.A. derslerinde uygulama şarttır.	1	4,8	3	14,3	5	23,8	3	14,3	9	42,9
5- T.Y.A. derslerinde öğrencilerin hazırladıkları bir konuyu sunmaları yararlıdır.	1	4,8	2	9,5	2	9,5	8	38,1	8	38,1
6- T.Y.A. derslerinde öğrencinin aktif olduğu ders verimli olmaktadır.	1	4,8	0	0	4	19,0	4	19,0	12	57,1
7- T.Y.A. derslerinde araç-gereç kullanılması önemlidir.	2	9,5	2	9,5	5	23,8	9	42,9	3	14,3
8- T.Y.A. derslerinde öğretilen bilgiler bizim için orijinal (daha önce hiç duyup okumadığımız) dır.	5	23,8	1	4,8	11	52,4	4	19,0	0	0
9- Türk dilinin öğretiminde Osmanlı Türkçesi'nin de bilinmesi gereklidir.	0	0	4	19,0	7	33,3	6	28,6	4	19,0
10- T.Y.A. derslerinin verimli geçmesi için öğrenciden çok hocanın donanımlı olması gereklidir.	0	0	1	4,8	6	28,6	5	23,8	9	42,9
11- T.Y.A. derslerindeki "not verme" ölçütleri öğrenme açısından olumludur."	1	4,8	5	23,8	8	38,1	5	23,8	2	9,5
12- Dil ve edebiyat öğretiminin nitelikli olması başka dil ve edebiyatlarla Türk dil ve edebiyatının karşılaştırılarak anlatılmasına bağlıdır.	2	9,5	0	0	9	42,9	8	38,1	2	9,5
13- Türkçe öğretiminin "Tam Öğrenme" kuramına göre yapılması gereklidir.	0	0	2	9,5	6	28,6	8	38,1	5	23,8
14- Her derste değilse de bu derste bilgileri hayata geçirmem önemlidir.	0	0	1	4,8	7	33,3	6	28,6	7	33,3
15- T.Y.A. derslerinde dilin anlatım gücünü keşfetmek önemlidir.	0	0	0	0	1	4,8	9	42,9	11	52,4

"T.Y.A. derslerinden yararlanılmak için dinlemek önemlidir" denilen 3. maddeye % 4.8 oranında "hiç" (n: 1); % 19.0 oranında "az" (n: 4); % 19.0 oranında "orta" (n: 4); % 23.8 oranında "çok" (n: 5); % 33.3 oranında "pek çok" (n: 7) karşılığı verilmiştir. Buna göre, her ne kadar çoğunluk "orta" ve "çok", "pek çok" seçeneklerinde karar kılarsa da rakamların dağınık bir görünüm arzemesi T.Y.A. derslerinin içinde "dinleme"nin öğrenmek için tek başına yeterli olmadığı başka faktörlerin de etkili olduğunu ifade eden bir sonuç çıkmaktadır.

4. maddede “T.Y.A. derslerinde uygulama şarttır” cümlesine verilen karşılıklar, % 4.8 oranında “hiç”, (n: 1); % 14.3 oranında “az” (n: 3); % 23.8 oranında “orta” (n: 5); % 14.3 oranında “çok”, (n: 3); % 42.9 oranında “pek çok” (n: 9) şeklinde verilmiştir. Bu değerlerle 3. maddenin değerleri yakın görünmektedir. Öyle ise öğrencinin uygulamadan yana olduğu düşünülerek bir önceki cevapla tutarlılık gösterdiği de söylenebilir.

5. maddede “T.Y.A. derslerinde öğrencilerin hazırladıkları bir konuyu sunmaları yararlıdır” denilmiştir. Buna karşılık, % 4.8 oranında “hiç” (n: 1); % 9.5 oranında “az” (n: 2); % 9.5 oranında “orta” (n: 2); % 38,1 oranında “çok” (n: 8); % 38.1 oranında “pek çok” (n: 8) tercih edilmiştir. Burada öğrencinin tercihi yine “çok” ve “pek çok” olan şıklarda yoğunlaşmıştır. Buna göre öğrenci derste aktif olmayı tercih etmektedir denilebilir.

6. maddede, “T.Y.A. derslerinde öğrencinin aktif olduğu ders verimli olmaktadır” denilmiştir. Öğrenciler, % 4.8 oranında “hiç” (n: 1); % 19.0 oranında “orta” (n: 4); % 19.0 oranında “çok” (n: 4); % 57.1 oranında “pek çok”, (n: 19) şikkını tercih etmiştir. Bu madde ile 5. madde sonuçları bakımından benzerlik göstererek birbirini tamamlamışlardır.

Eğitimde araç ve gereç kullanımı, öğretimin daha kısa sürede gerçekleşmesini ve kalıcı olmasını sağlar görüşü kabul görmüştür (Demirel, Şahinel, 2006: 56). Anketin yöntem bölümündeki 7. maddede “T.Y.A. derslerinde araç-gereç kullanmak önemlidir” denilmiştir. Buna öğrenciler, % 9.5 oranında “hiç” (n: 2); % 9.5 oranında “az” (n: 2); % 23.8 oranında “orta” (n: 5); % 42.9 oranında “çok” (n: 9) ve % 14.3 oranında “pek çok” (n: 3) demişlerdir. Bu durumda “orta”, “çok” ve pek çok” ifadelerine katılan öğrenciler çoğunluktadır.

8. maddede “T.Y.A. derslerinde öğretilen bilgiler bizim için orijinaldi -daha önce hiç duyup okumadığımız bilgileri” denilmiş bu maddeye ilişkin yüzdeler ise şöyle çıkmıştır: % 23.8 “hiç”, (n: 5); % 4.8 “az”, (n: 1); % 52.4, “orta”, (n: 11); % 19.0 “çok” (n: 4). Çıkan sonuca göre, “pek çok”u tercih eden olmamış “orta” ve “çok”u tercih edenlerin yüzdesi ise % 71 civarında çıkmıştır. Ama asıl ilginç öğrencilerin % 23.8’i için öğretilen bilgiler hiç orijinal değildir.

9. maddede “Türk dilinin öğretiminde Osmanlı Türkçesi’nin de bilinmesi gereklidir” denilmiştir. Buna karşılık, % 19.0 oranında “az”, (n: 4); % 33.3 oranında “orta”, (n: 7); % 28.6

oranında “çok”, (n: 6); % 19.0 oranında “pek çok” (n: 4) olan sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu maddede öğrenci yaklaşık yarı yarıya ayrı düşündüğünü göstermiştir.

10. madde, “T.Y.A. derslerinin verimli geçmesi için öğrenciden çok hocanın donanımlı olması gereklidir” cümlesini içermektedir. Öğrenciler bu maddeye şöyle yanıt vermiştir: % 4.8 oranında “az” (n: 1); % 28.6 oranında “orta” (n: 6); % 23.8 oranında “çok” (n: 5); % 42.9 oranında “pek çok” (n: 9). Buna göre öğrencinin % 66’dan fazlası ders verimini hocanın donanımlı olmasına bağlamaktadır.

11. maddede “T.Y.A. derslerindeki “not verme” ölçütleri öğrenme açısından olumludur” denilmiştir. Öğrenciler ise % 4.8 oranında “hiç” (n: 1); % 23.8 oranında “az” (n: 5); % 38.1 oranında “orta” (n: 8); % 23.8 oranında “çok” (n: 5); % 9.5 oranında “pek çok” (n: 2) olarak cevaplamışlardır. Bu durumda % 30’a yakın bir grup ölçme ve değerlendirme yönünden ilgili dersleri yetersiz bulmuştur.

12. maddede “Dil ve edebiyat öğretiminin nitelikli olması başka dil ve edebiyatlarla Türk dil ve edebiyatının karşılaştırılarak anlatılmasına bağlıdır” denilmiştir. Öğrenciler; % 9.5 oranında “hiç” (n: 2); % 42.9 oranında “orta” (n: 9); % 38.1 oranında “çok” (n: 8); % 9.5 oranında “pek çok” (n: 2) demişlerdir. Bu maddede de eğilim madde içeriğini destekler yöndedir.

Eğitim Programlarının dayandığı temeller “ne”, “niçin”, “ne zaman”, “kim” ve “ne ile” sorularının cevapları üzerindedir (Karagöz, 1997: 7). Bilindiği gibi “Tam Öğrenme Kuramı”nda bütün bu sorular öğrenci lehinde cevaplandırılır.

13. maddede “Türkçe öğretiminin “Tam Öğrenme” kuramına göre yapılması gereklidir” denilmiştir. “Tam Öğrenme Kuramının niteliğinden söz ederken, eğitim sistemleri yalnızca yetenekliyi seçmekle kalmaz, asıl yetenek geliştirme yollarını bulmaya çalışır denilmektedir (Sever, 2004: 33). Tam Öğrenme Kuramının da temel yaklaşımı her öğrencinin öğretilirli-ğidir. Yeter ki bütün imkânlar araştırılıp uygulansın der. Bu maddeye öğrenciler % 9.5 oranında “az” (n: 2); % 28.6 oranında “orta” (n: 6); % 38.1 oranında “çok” (n: 8); % 38.8 oranında “pek çok” (n: 5) demişlerdir. Buna göre onların madde içeriğine % 60’ın üzerinde katıldıklarını söylemek mümkündür.

14. maddenin “Her derste değilse de bu dersteki bilgilerimi hayata geçirmem önemlidir” denilmiştir. Öğrenciler bu görüşe de katıldıklarını şu yüzdelerle göstermişlerdir: % 4.8’i “az” (n: 1); % 33.3’ü “orta”, (n: 7); % 28.6’sı “çok” (n: 6); % 33.3’ü “pek çok” (n: 7). Buna göre “orta” ve üzerini tercih eden öğrenci oranı % 95’i aşmaktadır. Bu da ilgili derslerdeki bilgilerin uygulamaya yönelik olması beklentisini ortaya koymaktadır.

Bu bölümün 15. ve son maddesinde “T.Y.A. derslerinde dilin anlatım gücünü keşfetmek önemlidir”, denilmiştir. Bu görüş de öğrenciler tarafından çok büyük ölçüde kabul görmüştür. Yüzdeler; % 4.8 oranında “orta” (n: 1); % 42.9 oranında “çok” (n: 9); % 52.4 oranında “pek çok” (n: 11) olarak ortaya çıkmıştır. Bu durumda “çok” ve “pek çok” diyenlerin oranı % 95’i geçmiştir.

5. T.Y.A. Derslerinin Verimlilik Açısından Değerlendirmesi ile İlgili Bulgular

Anketin son bölümü olan Değerlendirme kısmındaki ilk madde “T.Y.A. derslerinde öğrendiklerim hayatım boyunca kullanacağım bilgilerdir”, ifadesini içermektedir. Bu ifadeye katılım yüzdeleri şöyledir: % 4.8 “hiç” (n: 1); % 4.8 “az” (n: 1); % 23.8 “orta” (n: 5); % 33.3, “çok” (n: 7); % 33.3 “pek çok” (n: 7). Bu durumda % 70’e yakın bir grup öğrenci bu derslerdeki verimden memnun görünmektedir.

2. maddede, “Geçmiş yıllarda okutulmuş bilgiler hatırlanıyorsa T.Y.A. dersleri için verimlilik bakımından yeterlidir” denilmiştir. Buna karşılık öğrenciler % 4.8 oranında “hiç” (n: 1); % 9.5 oranında “az” (n: 2); % 38.1 oranında “orta” (n: 8); 38.1 oranında “çok” (n: 8); % 9.5 oranında “pek çok” (n: 2) demişlerdir. Bir önceki maddedeki verimlilik yaklaşımından bu maddedeki farklı olduğu için sonuçlar da farklı çıkmıştır.

3. maddedeki “T.Y.A. derslerinin mevcut bilgilerimize katkısı olmuştur” cümlesine öğrenciler, % 23.8 oranında “orta”, (n: 5); % 42.9 oranında “çok” (n: 9); % 33.3 oranında “pek çok” (n: 7) karşılığını vermişlerdir. Bu maddede “hiç” ve “az” tercihi bulunmamaktadır.

4. maddedeki “T.Y.A. derslerini almış olmam benim için kazançtır”, cümlesine öğrencilerin verdiği karşılık şöyledir: % 4.8 oranında “hiç” (n: 1); % 9,5 oranında “orta” (n: 2); % 42,9 oranında “çok” (n: 9); % 42,9 oranında “pek çok” (n: 9). Bu maddeyle ifade bakımından çok benzer ve sonuçlar bakımından aynı olan 5. maddede ise “T.Y.A dersleri dil bilinci ka-

zanmama yardımcı olmuştur” cümlesi yer almaktadır. Bu maddenin yüzdeler oranları 4. madde ile aynıdır. Dolayısıyla öğrencilerin % 85’ten fazlası sözü edilen maddelerin içeriğini tasdik etmektedir.

Tablo 5: Öğrencilerin T.Y.A Derslerinin Verimlilik Düzeyine İlişkin Değerlendirmeleri

Madde İçeriği	Hiç		Az		Orta		Çok		Pek Çok	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1- T.Y.A. derslerinde öğrendiklerim hayatım boyunca kullanacağım bilgilerdir.	1	4,8	1	4,8	5	23,8	7	33,3	7	33,3
2- Geçmiş yıllarda okutulmuş bilgiler hatırlanıyorsa T.Y.A. dersleri için verimlilik bakımından yeterlidir.	1	4,8	2	9,5	8	38,1	8	38,1	2	9,5
3- T.Y.A. derslerinin mevcut bilgilerimize katkısı olmuştur.	0	0	0	0	5	23,8	9	42,9	7	33,3
4- T.Y.A. derslerini almış olmam benim için kazançtır.	1	4,8	0	0	2	9,5	9	42,9	9	42,9
6- T.Y.A dersleri dil bilinci kazanmama yardımcı olmuştur.	1	4,8	0	0	2	9,5	9	42,9	9	42,9
6- T.Y.A. dersleri kişisel gelişimimiz açısından yararlıdır.	1	4,8	2	9,5	1	4,8	11	52,4	6	28,6
7- T.Y.A. dersleri yazılı anlatım becerimi geliştirmiştir.	1	4,8	2	9,5	8	38,1	8	38,1	2	9,5
8- T.Y.A. dersleri sözlü anlatım becerimi geliştirmiştir.	1	4,8	2	9,5	7	33,3	9	42,9	2	9,5
9- T.Y.A. dersleri milli bilincimin gelişmesinde yardımcı olmuştur.	0	0	1	4,8	5	23,8	9	42,9	6	28,6
10- T.Y.A. dersleri aracılığıyla Türkçe'nin "bilim dili" olabileceğini farkettim.	2	9,5	2	9,5	1	4,8	11	52,4	5	23,8
11- Türkçe'nin farklı lehçe ve şivelerinin özelliklerini öğrenmek benim için önemlidir.	0	0	1	4,8	3	14,3	10	47,6	7	33,3
12- Türkçe'yi doğru konuşmak ve yazmak benim için önemlidir.	0	0	0	0	0	0	6	28,6	15	71,4
13- T.Y.A. dersleri sayesinde daha önce adını dahi duymadığım kitapları duymuş oldum.	0	0	4	19,0	5	23,8	7	33,3	5	23,8
14- T.Y.A. dersleri kitap okuma alışkanlığı kazandırdı.	3	14,3	7	33,3	9	42,9	2	9,5	0	0
15- T.Y.A. dersleri alan derslerimizden daha verimli geçmiştir.	2	9,5	4	19,0	9	42,9	4	19,0	2	9,5

6. maddedeki cümlede “T.Y.A. dersleri kişisel gelişimimiz açısından yararlıdır” denilmiştir. Buna karşılık öğrenciler, % 4.8 oranında “hiç” (n: 1); % 9.5 oranında “az” (n: 2); % 4,8 oranında “orta” (n: 1); % 52.4 oranında “çok” (n: 11); % 28.6 oranında “pek çok” (n: 6) seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu maddede öğrenciler % 81 oranında “çok” ve “pek çok” seçeneğini

işaretleyerek söz konusu derslerin kişisel gelişimlerine yararlı olduğunu ifade etmiş olmaktadırlar.

7. maddede "T.Y.A. dersleri yazılı anlatım becerimi geliştirmiştir", denilmiştir. Buna karşılık, % 4,8 oranında "hiç" (n: 1); % 9.5 oranında "az" (n: 2); % 38.1 oranında "orta" (n: 8); % 38.1 oranında "çok" (n: 8); % 9.5 oranında "pek çok"tur (n: 2). Bu sonuca göre ancak % 50'ye yakını yazılı anlatım becerisinin "çok" ve "pek çok" seçenekleri düzeyinde geliştiğini ifade etmiştir. Bu da dört temel dil becerisinden (dinleme, konuşma; okuma, yazma) en güç gelişeninin yazma olmasındandır.

8. maddede "T.Y.A. dersleri sözlü anlatım becerimi geliştirmiştir", denilmiştir. Bu maddenin sonuçları 7. maddeninkine çok benzer çıkmıştır. Öğrenciler, % 4.8 oranında "hiç" (n: 1); % 9.5 oranında "az", (n: 2); % 33.3 oranında "orta" (n: 7); % 42.9 oranında "çok" (n: 9); % 9.5 oranında "pek çok", (n: 2) işaretlemişlerdir. Yazılı anlatımdan farkı "çok" ve pek çok" seçenekleri % 47.6'dan % 52.3 oranına ulaşmıştır. Bu, yazılı anlatıma göre sözlü anlatımın biraz daha başarılı olabilir görülmesinden olsa gerektir.

9. maddede "T.Y.A. dersleri milli bilincimin gelişmesinde yardımcı olmuştur" denilmiştir. Öğrenciler ise % 4.8 oranında "az" (n: 1); % 23.8 oranında "orta" (n: 5); (% 52.4) oranında "çok" (n: 11); % 23,8 oranında "pek çok" (n: 5) tercih etmişlerdir. Buna göre dersler aracılığıyla milli bilincin gelişmesine % 95'in üzerinde katkı sağlanmıştır.

10. maddede "*T.Y.A. dersleri aracılığıyla Türkçe'nin "bilim dili" olabileceğini fark ettim*"denilmiştir. Buna % 9,5 oranında "hiç" (n: 2); % 9.5 oranında "az" (n: 2); % 4.8 oranında "orta" (n: 1); % 52.4 oranında "çok" (n: 11); % 23.8 oranında "pek çok" (n: 5) sonuçlarıyla karşılık verilmiştir. Bu maddeyle zaman zaman tartışılan Türkçe'nin bilim dili olup olmadığı meselesine öğrencinin bakış açısı ortaya konulmuş olmaktadır.

11. maddede "Türkçe'nin farklı lehçe ve şivelerinin özelliklerini öğrenmek benim için önemlidir", denilmiştir. Buna karşılık öğrenciler, % 4.8 oranında "az", (n: 1); % 14.3 oranında "orta", (n: 3); % 47.6 oranında "çok", (n: 10); % 33.3 oranında "pek çok" (n: 7) olarak cevaplamışlardır.

12. maddede "Türkçe'yi doğru konuşmak ve yazmak benim için önemlidir" denilmiştir. Bu maddenin sonuçları oldukça çarpıcıdır. Çünkü öğrencilerin tamamı "çok" (% 28.6; n: 6) ve "pek çok" (% 71.4; n: 15) seçeneklerini işaretlemiştir.

13. maddede “T.Y.A. dersleri sayesinde daha önce adını dahi duymadığım kitapları duymuş oldum” denilmiştir. Öğrenciler % 19.0 oranında “az”, (n: 4); % 23.8 oranında “orta”, (n: 5); % 33.3 oranında çok”, (n: 7); % 23.8 oranında “pek çok”, (n: 5) işaretlemişlerdir. Bu durumda kitaplar konusunda öğrenci bilgilendirilmiş görünmektedir.

14. maddede “T.Y.A. dersleri kitap okuma alışkanlığı kazandırdı” denilmiştir. Buna öğrenciler (14,3) oranında “hiç”, (n: 3); % 33.3 oranında “az” (n: 7); % 42.9 oranında “orta” (n: 9); % 9.5 oranında ise “çok” (n: 2) seçeneğini işaretlemişlerdir ki bu sonuç, önceki maddenin sonuçlarıyla karşılaştırılınca okuma alışkanlığı konusunda derslerin yeterli katkısı sağlanmadığı anlaşılmaktadır.

15. maddede “T.Y.A. dersleri, alan derslerimizden daha verimli geçmiştir” ifadesiyle öğrencilerin kritik bir karşılaştırma yapmaları söz konusu olmuştur. Bu karşılaştırmaya göre öğrenciler (% 9.5 oranında “hiç”, (n: 2); % 19.0 oranında “az” (n: 4); % 42.9 oranında “orta” (n: 9); % 19.0 oranında “çok”, (n: 4); % 9.5 oranında ise “pek çok” (n: 2), tercihlerini işaret etmişlerdir.

SONUÇ

Bilindiği üzere, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun eğitim programları ve meslekler seçmelerinde yahut başarısızlık, ilgisizlik ve sosyal uyumsuzluk gibi sorunlarının çözümlenmesinde yardımcı olmak, her şeyden önce, onların zayıf ve güçlü yanlarının, ilgi, tutum ve değer yargılarının, yetiştikleri çevrenin geliştirici ve engelleyici etkilerinin ayrıntılı olarak bilinmesine bağlıdır. (Kuzgun, 2000: 36.)

Yapılan bu çalışmayla öğrencilerin ilgi ve değer yargıları yahut alana karşı tutumları konusunda şunlar tespit edilmiştir: Tercih haklarının bulunmasını önemsemektedirler. T.Y.A. dersleri için “sözel zekâ”nın avantaj olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilerin %52’si bu alanı özel ilgisi sebebiyle seçtiğini ifade etmiştir.

Öğrencilerin tercih sebeplerine gelince, çoğunluğu bu dersleri severek çalıştıklarını ve öğrendiklerini, Türkçe’yi doğru konuşma ve yazmayı istediklerini belirtmiş, dilin anlatım gücünü keşfetmenin ve Türk edebiyatını bilmenin gerekliliğini, özellikle de günümüz edebiyatını bilmenin önemini işaret etmişlerdir. “Türkçe’nin farklı lehçe ve şivelerinin özelliklerini öğren-

mek ve Türk dilinin tarihi evrelerini bilmek de önemli görülmüştür. T.Y.A. derslerinin bugün ve gelecekte gerekli olduğu düşüncesine katılmakla tercihlerinin bir sebebinin de geleceğe yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca Öğretmen olacıklara T.Y.A. dersi gereklidir düşüncesini destekleyerek öğretmenlikte bu doğrultuda aranan vasıfları da bir anlamda tasdik etmektedirler.

Örneklem grubundaki öğrencilerin müfredata ilişkin düşüncelerinin başında, müfredatı yeterli bulmadıkları ve geliştirilmesini istedikleri anlaşılmaktadır. Ancak bu konuda çok açık bir eğilim de ortaya konulamamıştır. Mesela, “Türk Edebiyatı tarihinin yerine edebiyatçılar ve akımlar anlatılsa daha yararlı olacaktır” cümlesine ağırlıklı olarak “orta” seçeneğiyle karşılık verilmiş dolayısıyla bu konudaki eğilimleri belirgin biçimde gözlenememiştir. Derslerde kitabın dışına çıkılmalıdır görüşü ortanın üstünde tercih edilerek bir anlamda kitapların dışında da bilgilene yahut öğrenme arzusu ifade edilmiştir. “Dil ve edebiyat öğretiminin nitelikli olması başka dil ve edebiyatlarla Türk dili ve edebiyatının karşılaştırılarak anlatılmasına bağlıdır” görüşüne verilen karşılıklara bakılınca ortanın üstündeki tercih sadece % 47 civarında kalmıştır. Bu karşılaştırmalı edebiyat fikrinin geliştirilemediğini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin dersin işleniş yöntemine ilişkin görüşleri özetlenecek olursa, “T.Y.A. derslerinin verimli geçmesi için öğrenciden çok hocanın donanımlı olması gereklidir” cümlesine öğrencinin, %66’dan fazlası ders verimini hocanın donanımlı olmasına bağlamaktadır. Ayrıca öğrenciler yöneme vurgu yapan Türkçe öğretimini gerçekleştirmek için bunun yöntemini bilmek gereklidir görüşündedirler. Tam öğrenme kuramını desteklemektedirler. Öğrenci yöntem konusunda “takrir” de denilen “anlatma” yöntemiyle yetinmemek gerektiğini “dinleme”nin öğrenme için yeterli olduğu cümlesine çok fazla katılmayarak göstermiştir. “Gösterip-yaptırma” denilen yöntem çerçevesinde uygulamanın ve öğrencinin aktif olmasının öğrenmede etkili olduğu görüşü ortaya çıkmıştır. Bu konuda başka bir etkenin de araç gereç kullanımının gerekliliği olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin derslerde öğrenecekleri bilgilerin işlevselliğine de önem verdikleri anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin derslerden beklentilerinin neler olduğu konusunda da şunları söylemek mümkündür: Öğrencilerin %25’ten fazlası öğrendiklerinin orijinal olmadığı görüşündedir. Bu durumda öğrencinin her bir dersin girişinde bir teste tabi tutulmasının seviye tespiti ile öğre-

time başlanmasının gerekli olacağı sonucuna varılabilir. Bununla birlikte “T.Y.A. derslerinin mevcut bilgilerimize katkısı olmuştur”. Bu maddede “hiç” ve “az” tercihi bulunmadığına göre derslerin az çok katkı sağladığı görüşü hâkimdir. Bu maddeyi destekler nitelikteki “T.Y.A. derslerini almış olmam benim için kazançtır” ve “T.Y.A dersleri dil bilinci kazanmama yardımcı olmuştur” cümlesi de büyük ölçüde desteklenmiştir. Dil ve kültür dersi ile Türkiye Türkçesi dersinin de yararlı olduğu görüşü çoğunluktadır.

“T.Y.A. dersleri kişisel gelişimimiz açısından yararlıdır” Bu maddede öğrenciler % 81 oranında “çok” ve “pek çok” seçeneğini işaretleyerek söz konusu derslerin kişisel gelişimlerine katkı sağladığını ifade etmiş olmaktadır. T.Y.A. dersleri milli bilincimin gelişmesinde yardımcı olmuştur” cümlesine çok yüksek oranda katılımın olması verilen dersler yoluyla Türkçe Öğretiminin amaçlarından birini gerçekleştirdiğini ortaya çıkarmaktadır. Ancak kitap okuma alışkanlığı kazandırma, yazılı ve sözlü anlatım becerisinin geliştirilmesi gibi birtakım öğretim alanlarında T.Y.A. derslerinin katkısının orta düzeyde kaldığı ortaya çıkmıştır.

“T.Y.A. derslerindeki “not verme” ölçütleri öğrenme açısından olumludur” görüşüne % 30’a yakın bir oranda katılmayan öğrenci vardır. Dolayısıyla ölçme ve değerlendirme yönünden ilgili dersleri anılan orandaki öğrenci yetersiz bulmuştur. Son olarak şunu belirtmek gerekir ki, gözlemledikleri aksaklıklara rağmen öğrencilerden % 71’inin orta ve üstü oranlarda T.Y.A. derslerinin alan derslerinden verimli geçtiğini ifade etmiş olmaları da dikkate değer görülebilir.

Yapılan bu tespitler artık DKAB T.Y.A için değilse de benzer yan alan öğretimi yapan bölümler için katkı sağlar diye düşünülmektedir. Nitekim bu çalışmanın hazırlık safhasında yapılan bilimsel yayın taramasında İlahiyat Fakültelerindeki Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümlerinin “Türkçe Yan Alan”ı üzerine yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Üstelik bundan sonra yapılması da zorlaşmıştır. Çünkü daha önce belirttiğimiz üzere bu Bölümler kapanmaktadır. Üstelik 2005–2006 öğretim yılından itibaren faaliyete geçen Eğitim Fakültesi bünyesinde yetiştirilecek Din Kültürü öğretmenlerinin “Din Kültürü Eğitimi Bölümü”ndeki program da bu araştırmaya konu olan DKAB programından oldukça farklıdır.

Yapılan bu araştırmaya kısmen benzer bir araştırma, Z. Salih Zengin ve Asım Yapıcı tarafından “İlköğretim Okullarındaki DKAB Dersleri İçin Öğretmen Yetiştirilmesi ve Eğitim Fakülteleri: Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Örneği” adıyla yapılan araştırmadır (Zengin, Yapıcı, 2006: 173–206). Ancak bu araştırma DKAB Bölümü öğrencilerine uygulanmamıştır. Eğitim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Bölümü’nde eğitim öğretim görevler üzerinde gerçekteştirilmiştir.

Bütün bu değerlendirmelerden sonra malumdur ki, öğretim değerlendirilmesi eğitimin konularındandır. Bu değerlendirme iki türlü olmaktadır.

1. Süreci değerlendirme
2. Ürünü değerlendirme. (Yalın, 2005: 5)

Yapılan bu çalışmayla daha çok süreç değerlendirilmiştir. Ürünü değerlendirmek için de başka bir çalışma yapılabilir. Süreç ve sonuç hakkında yapılacak bu iki yönlü çalışma ise program değerlendirme ve geliştirme çalışmalarına katkı sağlar. Çünkü eğitim rastlantıya bırakılacak bir iř değildir. Bu düşünceler çerçevesinde T.Y.A. derslerinin 10 yıllık sürecini değerlendirmek için ilk adım denilebilecek bir çalışma yapılmıştır.

KAYNAKÇA

1. Adem, Mahmut, *Eğitim Planlaması*, Ankara, 1997.
2. Büyükkaragöz, S. Savaş, *Program Geliştirme*, Konya, 1997
3. Demirel, Özcan - şahinel, Melek, *Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi*, Ankara, 2006.
4. Kuzgun, Yıldız, *Rehberlik ve Psikolojik Danışma*, Ankara, 2000.
5. Sever, Sedat, *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*, Ankara, 2004.
6. Yalın, Halil İbrahim, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, İstanbul, 2005.
7. YÖK (Yükseköğretim Kurulu) Başkanlığı, *İlahiyat Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme ve Lisans Programları*, Ankara, 1998.

8. Zengin, Z. Salih - Yapıcı, Asım, "İlköğretim Okullarındaki DKAB Dersleri İçin Öğretmen Yetiştirilmesi ve Eğitim Fakülteleri: Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Örneği", *Değerler Eğitimi Dergisi*, C.IV, S.11, Haziran, 2006, ss. 173–206).

Ek

Ç. Ü. İlahiyat Fakültesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü'nde Okutulan Türkçe Yan Alan Dersleri Hakkında Öğrencilerin Değerlendirmesi					
Not: Yazılı ve Sözlü Anlatım, Osmanlı Türkçesi, Güzel Konuşma dersleri hariç tutulacaktır.	Hiç	Az	Orta	Çok	Pek Çok
ALAN TERCİHİ					
1. T.Y.A. dersleri için "sözel zeka"nın avantaj olduğunu düşünüyorum.					
2. Tercih hakkımızın olması olumludur.					
3. Bu dersleri seçmemin sebebi, edebiyata ve dile olan özel ilgidir.					
4. T.Y.A. dersleri öğretmen olacılara gereklidir.					
5. Eğitimin her alanında dil ve edebiyat bilgisi gereklidir.					
6. Edebiyat yan alan olmayacak kadar ciddidir.					
7. T.Y.A. dersleri bugün de gelecekte de yararlanılacak derslerdir.					
8. T.Y.A. derslerini çalışmak ve öğrenmek zevklidir.					
DERS TERCİHİ					
9. Türk Edebiyatını bilmek önemlidir.					
10. Divan edebiyatını bilmek önemlidir.					
11. Halk edebiyatını bilmek önemlidir.					
12. Günümüz edebiyatını bilmek önemlidir.					
13. Tasavvuf edebiyatını bilmek önemlidir.					
14. Çocuk edebiyatını bilmek önemlidir.					
15. Dil ve Kültür dersi hepimiz için yararlıdır.					
16. Türkiye Türkçesi dersinin okutulması yararlıdır.					
MÜFREDAT					
17. T.Y.A. derslerinin müfredatının dönemin başlangıcında tanıtılması önemlidir.					
18. T.Y.A. derslerinde nitelikli kitap seçimi için kılavuzluk edecek bilgiler gereklidir.					
19. T.Y.A. derslerinin müfredatının güncellenmesi önemlidir.					
20. T.Y.A. derslerinin müfredatı yeterlidir.					
21. T.Y.A. derslerinde verilen bilgiler kapsamlıdır.					
22. Türk dilinin geçirdiği tarihi evreleri bilmek önemlidir.					
23. Türk edebiyatının geçmişini bilmek gereklidir.					

24. Türk Edebiyatı tarihinin yerine edebiyatçılar ve akımlar anlatılsa daha yararlı olacaktır.					
25. T.Y.A derslerinin daha önceki bilgilerimi içermesi derslere ilgimi azaltıcıdır.					
26. T.Y.A. dersleri uyguladığı öğretim programı yüzünden yeterince verimli değildir.					
27. Dil ve edebiyat konularında yapılan eğitim ve öğretim ancak derinlikli olursa değerlidir.					
28. T.Y.A. derslerinde mümkün olduğu kadar ders kitabının dışına çıkılmalıdır.					
29. T.Y.A. derslerinin doyurucu olması önemlidir.					
YÖNTEM					
30. Türkçe öğretiminin nasıl yapılacağını bilmek gereklidir.					
31. T.Y.A. derslerinde değişik yöntemlerin kullanılması gereklidir.					
32. T.Y.A. derslerinden yararlanmak için dinlemek önemlidir.					
33. T.Y.A. derslerinde uygulama şarttır.					
34. T.Y.A. derslerinde öğrencilerin dersle ilgili hazırladıkları bir konuyu sunmaları yararlıdır.					
35. T.Y.A. derslerinde öğrencinin aktif olduğu ders verimli olmaktadır.					
36. T.Y.A. derslerinde araç-gereç kullanılması önemlidir.					
37. T.Y.A. derslerinde öğretilen bilgiler bizim için orijinal (daha önce hiç duymadığımız) dır.					
38. Türk dilinin öğretiminde Osmanlı Türkçesi'nin de bilinmesi gereklidir.					
39. T.Y.A. derslerinin verimli geçmesi için öğrenciden çok hocanın donanımlı olması gereklidir.					
40. T.Y.A. derslerindeki "not verme" ölçütleri öğrenme açısından olumludur.					
41. Dil ve edebiyat öğretiminin nitelikli olması başka dil ve edebiyatlarla Türk dil ve edebiyatının karşılaştırılarak anlatılmasına bağlıdır.					
42. Türkçe öğretiminin "Tam Öğrenme" kuramına göre yapılması gereklidir.					
43. Her derste değilse de bu derslerdeki bilgilerimi hayata geçirmem önemlidir.					
44. T.Y.A. derslerinde dilin anlatım gücünü keşfetmek önemlidir.					
DEĞERLENDİRME					
45. T.Y.A. dersleri kredili olmamalıdır.					

46. T.Y.A. dersleri sınıf geçmeme veya kalmama etki etmelidir.					
47. T.Y.A. dersleri sınıf geçmeme veya kalmama etki etmemelidir.					
48. T.Y.A. derslerinde öğrendiklerim hayatım boyunca kullanacağım bilgilerdir.					
49. Geçmiş yıllarda okutulmuş bilgiler hatırlanıyorsa T.Y.A. dersleri için verimlilik bakımından yeterlidir.					
50. T.Y.A. derslerinin mevcut bilgilerimize katkısı olmuştur.					
51. T.Y.A. derslerini almış olmam benim için kazançtır.					
52. T.Y.A. dersleri dil bilinci kazanmama yardımcı olmuştur..					
53. T.Y.A. dersleri kişisel gelişimimiz açısından yararlıdır.					
54. T.Y.A. dersleri yazılı anlatım becerimi geliştirmiştir.					
55. T.Y.A. dersleri sözlü anlatım becerimi geliştirmiştir.					
56. T.Y.A. dersleri milli bilincimin gelişmesinde yardımcı olmuştur.					
57. T.Y.A. dersleri aracılığıyla Türkçe'nin "bilim dili" olabileceğini farkettim.					
58. Türkçe'nin farklı lehçe ve şivelerinin özelliklerini öğrenmek benim için önemlidir.					
59. Türkçe'yi doğru konuşmak ve yazmak benim için önemlidir.					
60. T.Y.A. dersleri sayesinde daha önce adını dahi duymadığım kitapları duymuş oldum.					
61. T.Y.A. dersleri kitap okuma alışkanlığı kazandırdı.					
62. T.Y.A. dersleri alan derslerimizden daha verimli geçmiştir.					
63. T.Y.A. derslerinde lise bilgilerimizin dışında yeni bilgiler öğretilmemiştir.					
64. K.P.S.S. kaygısı T.Y.A. derslerine ilgimi azaltmaktadır.					
65. K.P.S.S. kaygısı T.Y.A. derslerine ilgimi arttırmaktadır.					
Yukarıdaki maddelerden başka sizin eklemek istediğiniz düşünceler varsa yazınız.					

**Language and Literature Instructions at the Departments of Religious Culture
and Moral Knowledge Teaching: Case of Çukurova University Faculty of
Theology**

Citation / ©- Yılmaz, N. (2007). Language and Literature Instructions at the Departments of Religious Culture and Moral Knowledge Teaching: Case of Çukurova University Faculty of Theology. *Çukurova University Journal of Faculty of Divinity* 7 (1), 95-121.

Abstract- *Departments of Religious Culture and Moral Knowledge Teaching have been established at some Turkish universities at the faculties of Theology since 1998–1999 academical year. In the academical year of 2006–2007 this department has been transferred to the Faculty of Education in accordance with a decree of Higher Education Council. However Departments of Religious Culture and Moral Knowledge Teaching will continue to function at the Theology faculties until the end of 2009. At this department a group of subjects related to language and literature are taught under the heading “Turkish Minor”. A statistical study based on the views of students has been conducted. This was realized through a survey on the final year students. As a result certain evaluations have been obtained regarding the quality of “Turkish Minor Subjects” which have been taught for about ten years.*

Key Words- Faculty of Theology, The Departments of Religious Culture and Moral Knowledge Teaching Language and Literature Instructions, Turkish Minor Subjects.